

nego samo da se ta organizacija onakova, kakova je bila zatečena, iskoristi za potrebe vladajućih slojeva. S tih razloga je naša autohtona ekonomska organizacija ostala netaknuta sve do propasti feudalizma, a djelomice je u nekim našim krajevima ostala neporemećena sve do danas.

Prodiranje zapadno-evropske civilizacije kod nas znači zapravo obaranje feudalnog poretka, rušenje naše autohtone društvene organizacije i uvađanje trgovačke civilizacije, kapitalističkog poretka i birokratske države.

Zapadno-evropska civilizacija je svoju trgovačku stranu naslijedila od starog Rima. Rim je za te svrhe Zapadnu Evropu snabdio svojim sistemom građanskog privatnog prava, kome je temeljna podloga nepovredivost i potpuna nevezanost individualnog vlasništva i puna zaštita posjednika. Već je stari Rim za svoje trgovačke svrhe podjarmljivao narode, da bi osvajao tržišta i izgradio prometne veze, kopnene i vodene putove, pa je, da održi taj imperijalni sistem, razvio i golemu administraciju vojničkog karaktera. Na sličnoj podlozi se je razvio i zapadno-evropski kapitalizam, koji je počeo sa razvijanjem i osvajanjem tržišta i doveo do »moderne«, to jest do birokratske i centralističke države.

Pod pritiskom zahtjeva za razvijanjem trgovine i za osnivanjem centralističke i birokratske države oboren je i u gornjoj Hrvatskoj feudalni poredak. Feudalni je poredak u Hrvatskoj oboren odozgo, iz Beča, oboren je naglo i bez prethodne pripreme, a pod pritiskom revolucionarnih pokreta širokih narodnih slojeva unutar monarhije, tako da još i da-